

Ίστορικά - Έθνικά

Εὐτυχῶς, τότε δὲν ὑπῆρχαν κινητά...

τῆς *Μερόπης Ν. Σπυροπούλου*
Ὁμότιμος Καθηγήτρια
Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Παραμονή τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Ἡ Μυρτὼ γύρισε ἀπὸ τὸν πανηγυρικό Ἑσπερινὸ καί, ὅπως κάθε χρόνο, ἄρχισε τὶς προετοιμασίες γιὰ τὸ γιορταστικὸ τριήμερο ποῦ θὰ ἀκολουθοῦσε.

Στὸ μπαλκόνι, περιποιήθηκε τὶς γλάστρες μὲ τὰ ὀλάνθιστα ἁγιοδημητριάτικα χρυσάνθεμα. Μετά, ἔφερε τὴν φρεσκοσιδερωμένη γαλανόλευκη καὶ τὴν στερέωσε στὸ κοντάρι, δίπλα στὶς γλάστρες.

Τέλος, ἔριξε μία γενικὴ ματιὰ καὶ χάρηκε πού, καὶ ὁ ἰβίσκος, ἔμοιαζε νὰ ἔχει κι αὐτὸς στολιστεῖ γιορτινός, μὲ τὰ κατακόκκινα λουλούδια του.

«Νὰ δείχνουν καὶ τὰ μπαλκόνια μας πὼς γιορτάζουμε. Γιὰ τὸν Ἄη-Δημήτρη καὶ γιὰ τὴ μεγάλη μέρα τῆς Πατρίδας μας», σκέφτηκε.

Κι ἔτσι ξαφνικά –τὶ σοῦ εἶναι αὐτὴ ἡ μνήμη!...– θυμήθηκε πὼς, περίπου, κάτι τέτοιο ἔλεγε καὶ ἡ γιαγιά της, κάθε χρόνο τέτοια μέρα. Θυμήθηκε ἀκόμη πὼς, στὴ συνέχεια, ἀκολουθοῦσε ἡ ἴδια διαδικασία, πού, στὰ μάτια τῆς παιδούλας Μυρτῶς, ἔμοιαζε σχεδὸν μὲ ἱεροτελεστία.

Ἡ γιαγιά, ἀκουμποῦσε στὸ τραπεζάκι τοῦ σαλονιοῦ τὸν δίσκο μὲ δυὸ φλιτζανάκια φρεσκοψημένο καφέ, ἔφερνε ἀπὸ τὸ δωμάτιό της τὴν μεγάλη, ξυλόγλυπτη κασετίνα ποῦ ἦταν πάντα στὸ κομοδίνο της, καθόταν στὴν «δική» της πολυθρόνα κι ἔλεγε στὴν κόρη της καὶ μητέρα τῆς Μυρτῶς:

- Ἔλα, Ἀγγέλα μου, τώρα. Νὰ διαβάσουμε καὶ νὰ θυμηθοῦμε...

Ἀπὸ τὴν κασετίνα, μὲ τρεμάμενα σχεδὸν χέρια, ἡ γιαγιά ἔβγαζε μία δεσμίδα μὲ κάρτες καὶ γράμματα. Ἔλυνε τὴν γαλάζια κορδέλλα κι ἔδινε στὴν κόρη της, μὲ τὴν σειρά, τοὺς φακέλλους καὶ τὶς

κάρτες. Καί ἡ Ἀγγέλα, διάβαζε τὴν ἡμερομηνία καὶ τὴν ὑπογραφή κι ἔλεγε:

- Αὐτὸ εἶναι ἀπὸ τὸν Θανάση. Κι αὐτὴ εἶναι ἀπὸ τὸν Ξενοφῶντα. Τί θέλεις νὰ σοῦ διαβάσω πρῶτα;...

Ἡ γιαγιά ἀπαντοῦσε, κι ἡ Ἀγγέλα ἄρχιζε μιὰ ἡρεμὴ, χαμηλόφωνη ἀνάγνωση πού, πότε-πότε, τὴν διέκοπτε ἢ γιαγιά, θέλοντας νὰ ἐπαναλάβει κι ἐκεῖνη κάποιες φράσεις, μὲ μιὰ νοτισμένη καὶ λίγο βραχνὴ φωνή.

* * *

Στὰ πρῶτα τῆς χρόνια, ἡ Μυρτώ, παίζοντας ἢ ζωγραφίζοντας, λίγο πιὸ πέρα, παρακολουθοῦσε τὴ σκηνή, χωρὶς νὰ καταλαβαίνει τὶ συνέβαινε. Ὅμως, ὅταν πιά πῆγε σχολεῖο, ἢ γιαγιά τὴν κάλεσε καὶ τῆς εἶπε:

- Ἐλα, Μυρτούλα μου, κι ἐσὺ κοντά μας. Ν' ἀκούσεις τί ἔγραφαν οἱ θεῖοι σου στὰ γράμματα πού μᾶς ἔστειλναν ὅταν, στὰ βουνὰ τῆς Ἀλβανίας, πολεμοῦσαν τοὺς ἐχθροὺς πού θέλαν νὰ πάρουν τὴν Πατρίδα μας... Τότε πού τοὺς εἶπαμε τὸ «Ὅχι» πού γιορτάσατε κι ἐσεῖς στὸ Σχολεῖο.

Ἐτσι, ἄρχισαν νὰ καταγράφονται ἀνεξίτηλα στὴν μνήμη τῆς Μυρτῶς κάποιες σκόρπιες φράσεις ἀπὸ κεῖνα τὰ γράμματα, ὅπως:

«...Νὰ εἶστε βέβαιοι, καλοὶ μου γονεῖς, πὼς ἡ Νίκη εἶναι δική μας γιατί ἔχουμε ἓνα μεγάλο σύμμαχο, τὴν Παναγία μας... Ἐυπνᾶμε τὰ χαράματα καί, στὴν χιονισμένη πλαγιά, ὅλοι μας, καὶ οἱ τριακόσιοι ἄνδρες τοῦ λόχου, τὴν βλέπομε νὰ στέκει καὶ νὰ μᾶς ὀδηγεῖ...».

«...Θυμᾶσαι, Ἀγγέλα, πού μὲ τὸ ζόρι δέχθηκα ἐκεῖνο τὸ φυλαχτὸ πού μοῦβαλες τὴν τελευταία στιγμή στὴν τσέπη μου; Ἐ, πιστεψέ με, δὲν τὸ ἀποχωρίζομαι στιγμή καὶ σ' εὐχαριστῶ, ἀδελφή μου...».

«...Τὸ γράμμα σας μὲ τὰ νέα γιὰ τὰ πρῶτα λογάκια τῆς Μυρτούλας μπροστὰ στὰ πολύχρωμα χριστουγεννιάτικα στολίδια, μοῦ ἔφερε μιὰ καλόδεχτη ζεστασιά μέσα σ' αὐτὴν τὴν ἀπερίγραπτη παγωνιά. Ἐδῶ, νομίζεις πὼς οἱ μόνοι ἦχοι πού ὑπάρχουν πιά στὸν κόσμος εἶναι οἱ ὀβίδες καὶ τὰ βογγητά. Καὶ τὰ μόνα χρώματα εἶναι τὸ λευκὸ τοῦ χιονιοῦ καὶ τὸ κόκκινο τοῦ αἵματος...».

«...Θὰ νικήσουμε, τὸ ξέρω. Ἐμεῖς πολεμοῦμε γιὰ ἱερὸ σκοπὸ. Γιὰ τὴν τιμὴ τῆς γλυκιᾶς Παναγιᾶς καὶ τὴν ἐλευθερία τῆς ἀγαπημένης μας Πατρίδας...».

* * *

Τὸ κουδούνισμα τοῦ τηλεφώνου διέκοψε τὴν ἀναπόληση τῆς Μυρτῶς. Ἦταν ἡ φίλη της ἡ Κατερίνα. Ἀκουγόταν ἄκεφη καί, ὅπως πάντα, τῆς ἄνοιξε τὴν καρδιά της.

- Νὰ μὴν ἐννοεῖ αὐτὸς ὁ γιός μου νὰ μᾶς γράψει δυὸ λόγια ἀπὸ τὴν Ἀμερική; Πάλι τὸν παρακάλεσα. Εἶναι, λέει, πνιγμένος καὶ θεωρεῖ ἄρκετὸ τὸ ὅτι μιλάμε –βιαστικά πάντα– στὸ τηλέφωνο. Βλέπεις, εἶναι αὐτὴ ἡ εὐκολία τοῦ κινητοῦ ποὺ τὸ ἔχει πρόχειρο. Κι ὅποτε θυμηθεῖ μᾶς καλεῖ. Ἄς τοῦ γράφω ἐγώ... Καὶ πόσες φορές τοῦ ἐξήγησα ὅτι τὸ τηλεφώνημα... φεύγει, τελειώνει καὶ χάνεται. Κι ὅτι ἐμεῖς λαχταροῦμε κάποιο γράμμα του. Νὰ τὸ κρατᾶμε, νὰ τὸ διαβάσουμε, ξανὰ καὶ ξανὰ...

Ἡ Μυρτὴ προσπάθησε νὰ τὴν παρηγορήσει, τονίζοντας καὶ τὰ θετικὰ ποὺ ἔχει ἡ τηλεφωνικὴ ἐπικοινωνία. Στὸ βάθος τῆς ψυχῆς της ὅμως, τὴν καταλάβαινε κι ἐνιωθε πὼς ἡ Κατερίνα εἶχε δίκιο. Κλείνοντας τὸ τηλέφωνο, μιὰ παράξενη σκέψη πέρασε ἀπὸ τὸ μυαλό της.

Εὐτυχῶς πού, τὸ 1940, δὲν ὑπῆρχαν τὰ κινητὰ τηλέφωνα. Ἀλλιῶς, δὲν θὰ προέκυπτε αὐτὸς ὁ ἀδιαμφισβήτητος θησαυρὸς καὶ ἡ ἱερὴ μαρτυρία τῶν ἐπιστολῶν.

Καὶ κάποιος σύγχρονος «ἱστορικὸς» ἴσως νὰ ὑποστήριζε, μεταξὺ ἄλλων ὅτι, ἐκεῖνο τὸν χειμῶνα, στὶς βουνοπλαγιὲς τῆς Πίνδου οἱ Ἕλληνες «συνωστίζονταν» γιὰ χειμερινὸ τουρισμό...

(*) Περιοδ. «Σύνδεσμος» Καλαμάτας, ἀριθ. 482/Ὀκτ. 2013, σελ. 234-235. Ἐπιμέλ. ἡμετ.